

Odůvodnění

1. OBECNÁ ČÁST

1.1 Název

Návrh nařízení vlády o úpravě náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých byl připraven na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2019, zmocnění § 103 odst. 9 a § 111 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“).

1.2 Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě a náhrada nákladů na výživu pozůstalých (dále jen „náhrady“) patří mezi druhy náhrad poskytovaných příslušníku nebo pozůstalým z titulu služebního úrazu nebo nemoci z povolání podle zákona o služebním poměru.

První výpočet těchto náhrad vychází z průměrného služebního příjmu příslušníka, kterého dosahoval ke dni vzniku nároku na náhradu. V zájmu zajištění aktuálnosti průměrného služebního příjmu, kterého by příslušník pravděpodobně dosáhl v původní práci a na pracovišti, nebýt služebního úrazu nebo nemoci z povolání, je nutné reagovat na změny, které nastaly ve vývoji úrovně služebního příjmu a následně tyto změny zohlednit v rámci pravidelné valorizace.

Valorizace náhrad byla do 31. prosince 2006 zabezpečena přímými zmocněními k úpravě pracovněprávní (§ 96 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, § 110 odst. 2 zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě), tedy na základě nařízení vlády, která byla primárně určená pro zaměstnance a pozůstalé odškodňované podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Ode dne nabytí účinnosti zákona o služebním poměru, tj. od 1. ledna 2007 se však již přistupuje k samostatné právní úpravě a valorizaci průměrného služebního příjmu je uskutečňována v návaznosti na valorizaci průměrného výdělku pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti a náhrady nákladů na výživu pozůstalých podle zákoníku práce, která je zabezpečována ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí. Tímto postupem jsou nastoleny rovné podmínky při odškodňování služebních úrazů příslušníků a pozůstalých podle zákona o služebním poměru a pracovních úrazů zaměstnanců a pozůstalých podle zákoníku práce. Od roku 2007 bylo vydáno již 11 samostatných nařízení vlády, na základě kterých došlo ke zvýšení průměrného služebního příjmu příslušníků a pozůstalých. Naposledy byla úprava náhrady provedena nařízením vlády č. 291/2018 Sb.

K valorizaci průměrného služebního příjmu pro účely odškodňování služebních úrazů a nemocí z povolání dochází zpravidla se stejnou časovou účinností jako k valorizaci důchodů. Vzhledem k tomu, že od 1. ledna 2020 se předpokládá zvýšení důchodů o 5,2 % a 151 Kč (kumulativně), bylo přistoupeno k přípravě tohoto návrhu nařízení vlády zvyšujícího průměrný služební příjem pro výpočet náhrad ve shodné výši. Uvedené se bude týkat všech náhrad, na které vznikl příslušníku a pozůstalým nárok před 1. lednem 2020.

1.3 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Návrh nařízení vlády se předkládá na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2019, podle zmocnění § 103 odst. 9 a § 111 odst. 3 zákona o služebním poměru.

1.4 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh právní úpravy nezpracovává do právního řádu České republiky právo Evropské unie a není s ním ani v rozporu. Návrh není rovněž v rozporu s ústavním pořádkem České republiky.

1.5 Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na životní prostředí.

Zvýšení průměrného služebního příjmu pro výpočet náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě a náhrady nákladů na výživu pozůstalých o 5,2 % a 151 Kč si vyžádá náklady na státní rozpočet v roce 2020 přibližně ve výši 3.000.000 Kč na cca 220 osob, přičemž půjde převážně o kapitolu rozpočtu Ministerstva vnitra; u ostatních kapitol rozpočtu půjde o náklady nepatrné. Navýšení pro rok 2020 bude pokryto v rámci přidělených rozpočtových prostředků. Předmětné zvýšení nebude mít dopad do ostatních veřejných rozpočtů ani na podnikatelské prostředí České republiky.

Zvýšení uvedených náhrad bude mít pozitivní dopad na příslušníky se zdravotním postižením, kteří v důsledku služebního úrazu nebo nemoci z povolání pobírají invalidní důchod a také na pozůstalé po příslušníkovi, kteří pobírají pozůstalostní důchod. Pokud by ke zvýšení průměrného služebního příjmu, do kterého jsou jim tyto náhrady poskytovány, nedošlo, nedošlo by u nich ani k reálnému zvýšení pobíraných částek. A to z toho důvodu, že výše invalidního a pozůstalostního důchodu je zohledněna při výpočtu těchto náhrad a jejich zvýšení by vedlo k faktickému snížení pobírané náhrady.

S navrhovanou právní úpravou dojde ke zvýšení poskytovaných náhrad, což značí pozitivní sociální dopad na poškozené příslušníky, pozůstalé i členy jejich rodin.

Navržená úprava nebude mít dopad na životní prostředí.

1.6 Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Dopad ve vztahu k zákazu diskriminace není žádný, neboť zvýšení průměrného služebního příjmu před vznikem škody se týká všech příslušníků a pozůstalých, kteří splňují podmínky nároku na náhradu stanovené zákonem o služebním poměru.

Z hlediska rovnosti mužů a žen je návrh neutrální, neboť právní úprava je pro obě pohlaví stejná.

1.7 Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh nařízení vlády nemá dopad na ochranu soukromí ani na osobní údaje.

1.8 Zhodnocení korupčních rizik

Možnost korupčních rizik je nulová, neboť zvýšení náhrad je prováděno na základě právního předpisu, který taxativně stanoví výši, o kterou je odpovědný subjekt povinen uvedenou náhradu zvýšit.

1.9 Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava není úpravou, která má přímý dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

1.10 Zdůvodnění neprovedení hodnocení dopadů regulace (RIA)

Obsah nařízení vlády o zvýšení průměrného služebního příjmu pro výpočet náhrad lze považovat za změny technického charakteru nemající dopad na věcnou stránku právního předpisu, neboť nutnost regulace, její forma i obsah a lhůty pro regulaci jsou v zásadě dány zákonem o služebním poměru. Z toho důvodu není RIA, v souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2019, uplatňována.

2. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Navrhuje se zvýšit průměrný služební příjem pro výpočet náhrady za ztrátu na služebním příjmu a průměrný služební příjem pro výpočet náhrady nákladů na výživu pozůstalých příslušejících podle zákona o služebním poměru o 5,2 % a 151 Kč, a to ve shodě s pracovněprávní úpravou.

K § 2

Navrhuje se, aby se náhrada za ztrátu na služebním příjmu a náhrada nákladů na výživu pozůstalých, na kterou vznikl nárok po 31. prosinci roku 2019, nezvyšovala. V těchto případech již úroveň průměrného služebního příjmu rozhodného pro výpočet náhrady za ztrátu na služebním příjmu a náhrady nákladů na výživu pozůstalých odpovídá skutečnému vývoji úrovně průměrného služebního příjmu v době přiznání nároku. K navýšení průměrného služebního příjmu dojde u těchto náhrad až s vydáním dalšího valorizačního nařízení vlády.

K § 3

Navrhuje se, aby zvýšená náhrada příslušela poškozeným od 1. ledna 2020, tj. od data, od kterého bude poškozeným příslušet zvýšení důchodu. Úprava náhrady se provede bez žádosti příslušníka nebo pozůstalých. Zvýšení se navrhuje provést i v případě, že náhrada za ztrátu na služebním příjmu poškozeným nepříslušela v důsledku zvýšení invalidního důchodu.

K § 4

Navrhuje se datum nabytí účinnosti tak, aby účinnost předcházela datu, od něhož příslušníku zvýšená náhrada za ztrátu na služebním příjmu, popř. pozůstalým zvýšená náhrada nákladů na výživu, přísluší.